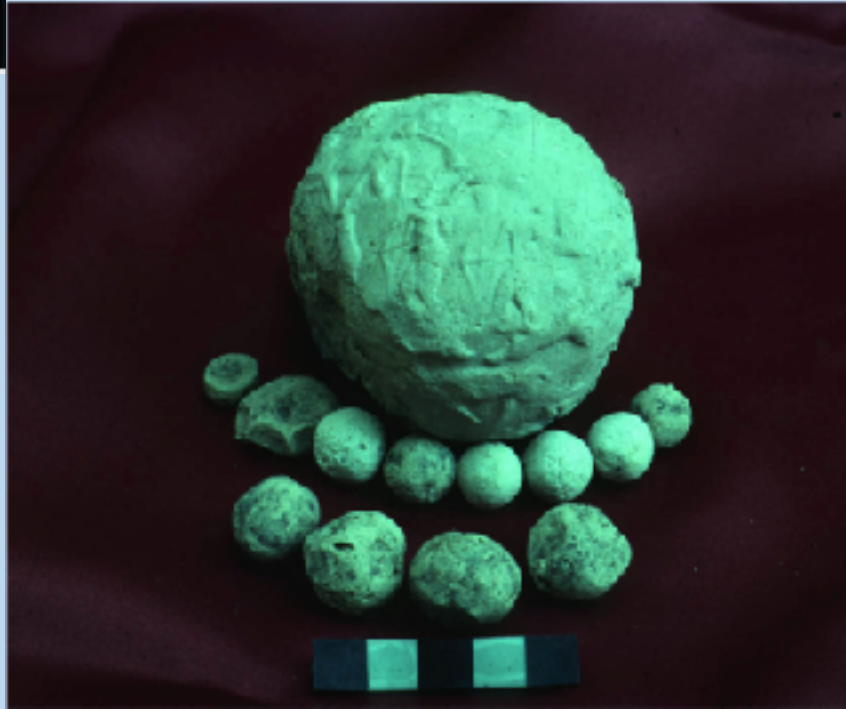

BÖLÜM 10
KENTLERDEKİ SOSYO-EKONOMİK
GELİŞİME
BAĞLI OLARAK YAZININ ORTAYA ÇIKIŞI VE MÜHÜRLER

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR
Hacı Nabi

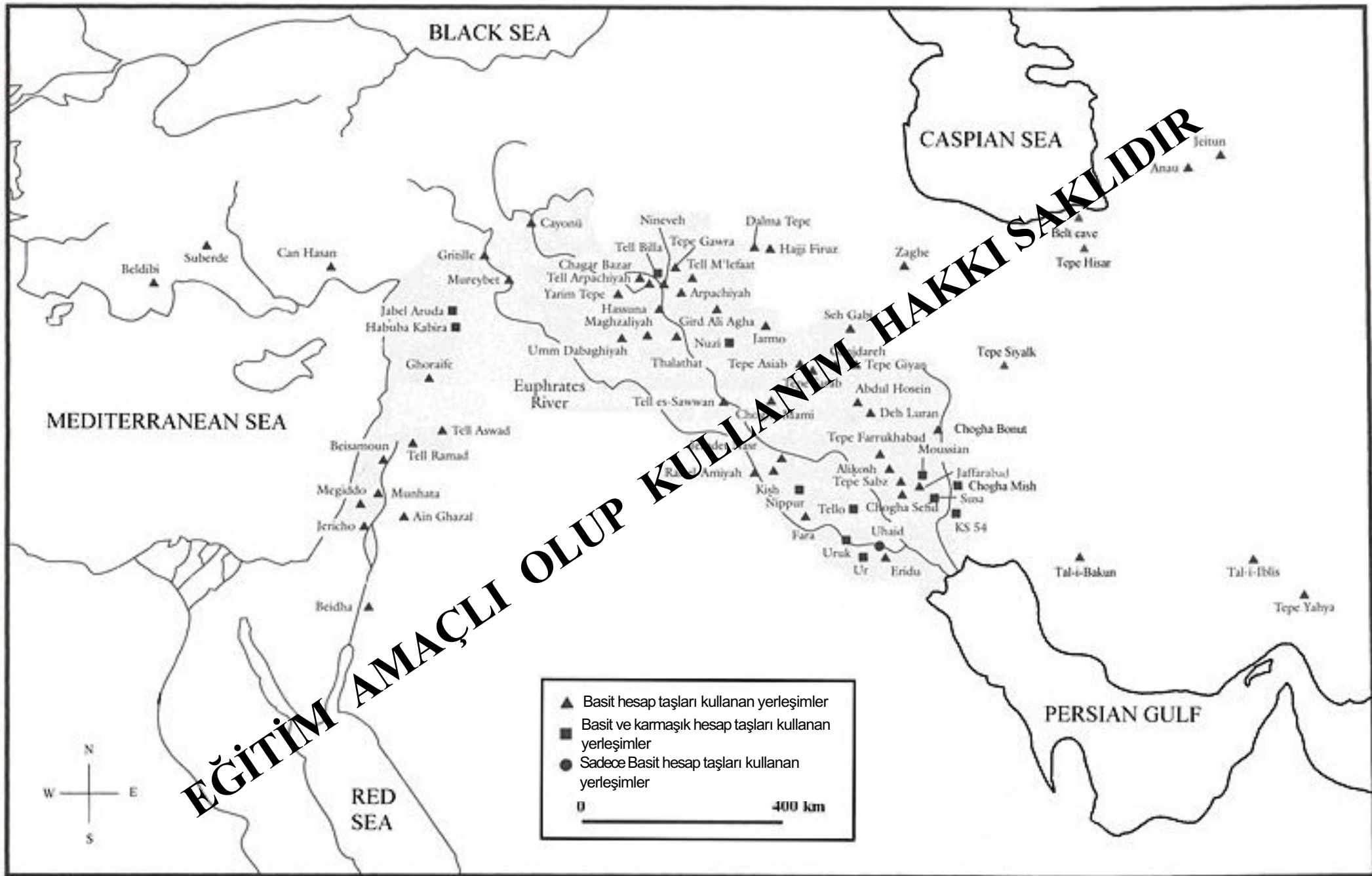

HABUBA KABIRA

Suza'dan bir zarf ve içerikleri. M.Ö.3300. Her bir taş hayvan ve tahıl miktarı ile ilişkili

Louvre Müzesi, Eski Şark Eserleri Seksiyonu

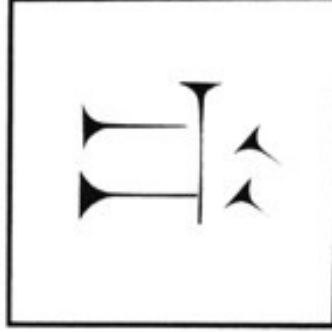
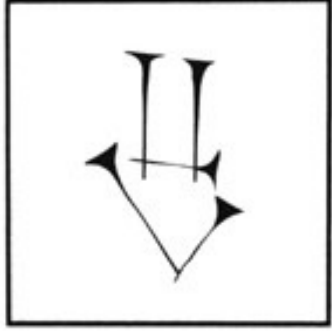

piktograf
M.Ö. 3100

erken çivi yazısı işaretleri
M.Ö. 2400 :

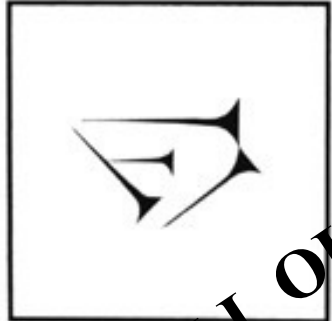
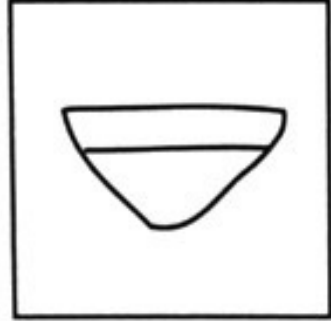
geç çivi yazısı işaretleri
M.Ö. 700

boğa
başı

boğa

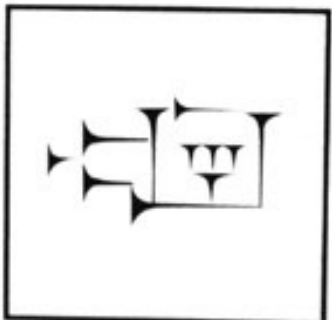
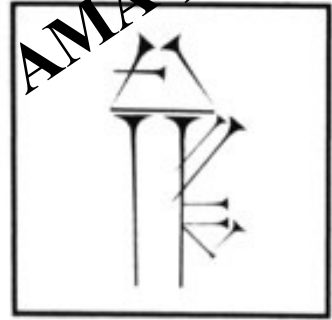
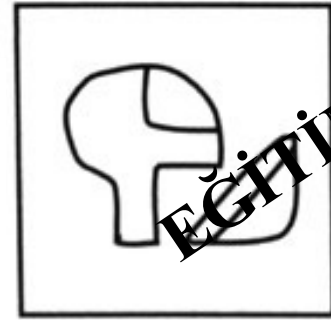
kase

ekmek,
yiyecek

baş

kase

yemek

Hesap Taşlarından Yazıya Geçiş Evrimi

Hesap Taşı	Pigtogram	Neo-Sümer/ Eski Babil	Neo-Asur	Neo-Babil	Türkçe
					Kuzu
					Sığır
					Köpek
					Metal
					Yağ
					Giyisi
					Kolye
					Parfüm

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

İçeri Tablet
M.Ö.311-2900
6.71 cm
Satın Alma
MMA
1988.433.3

Tablet erken yazı stiline sahip Büyük bir Tapınaktan Tahıl Dağıtımı İle İlgili. Bilim İnsanları, Güney Mezopotamya'da Yazının Gelişimini İki Safha İçinde inceleniyor. En Erken Tabletler, olasılıkla M.Ö.3300 civarına tarihleniyor. Ekonomik bilgi kayıtları piktograik İşaretlerle yazılmış, Geç Olanlar, Yazma Tekniklerinde ve İşaretlerde Değişimleri Yansıtır. İlk İsimler Simgeler Var. Giderek ilerleyen Gelişimle Grammer Sistemi Ortaya Çıkacak İlk İşaretler Her dilde Olabilir. Ancak Gelişen Yazı, Sumer Dilindedir.

GODİN TEPE

M.Ö.3100

Mezopotamya'da yazının ortaya çıkışı ve hızlı gelişimi Ekonomi ve İcaretle ilişkilidir. Yazı M.Ö.IV. Bin yıldan itibaren Mezopotamya'nın ekonomik BağlanCı olduğu çevre Kültürlerde de yazıya geçiş Bu bağlamda gerçekleşmiş İr. Mezopotamya'nın Doğusunda kalan Körfez bölgesi, Dilmun ve Magan Mezopotamya için Önemli İcare geçiş noktaları ve bir antredepo bölgeleridir.

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

KUSHIM (KUŞİM TABLETİ)
Eneski isim

37 aya karşılığında alınan 29,086 ölçek arpa tutar
İmza Kuşim

Bu erken tablet Mezopotamya'da M.Ö.IV. Binin sonlarından itibaren mevcut bir ekonomik Yapının varlığını göstermektedir.

Bu alt yapı doğu bölgeleri ile Gelişen İcaren iskele Olmuştur.

YAZININ GELİŞİMİ

3500 BCE

MESOPOTAMIA

Pictographs

ELAM

Proto-Elamite Pictographs

INDIA

2000 BCE

EGYPT

Hieroglyphs

Cuneiform

CRETE

Hieroglyphs

Elamite cuneiform

Linear Elamite

1000 BCE

Hieroglyphs

ASIA MINOR

Hittite cuneiform
Hurrian cuneiform

Linear A
Linear B

SYRIA
PALESTINE

Proto-Canaanite alphabet

Phoenician alphabet

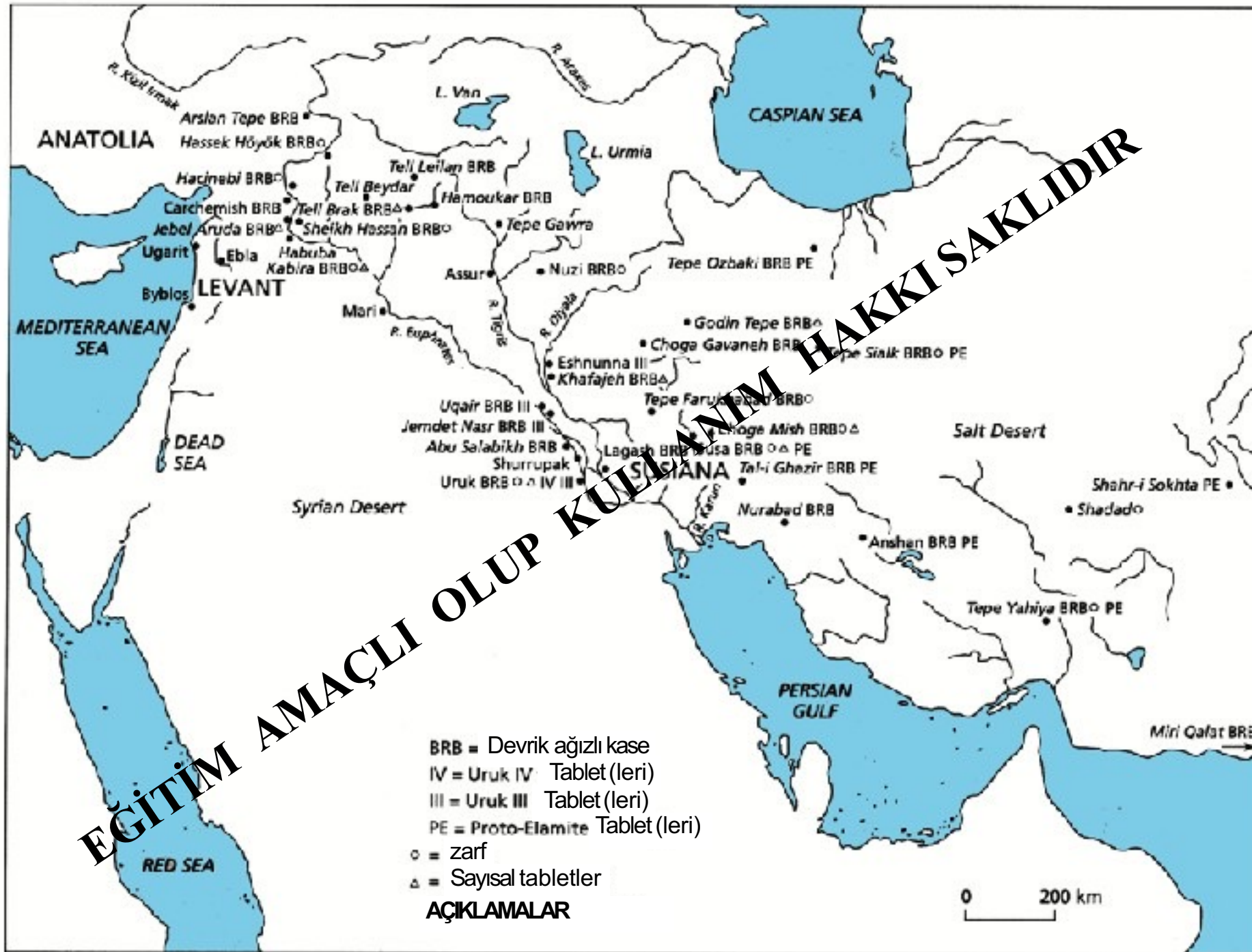
Ugaritic alphabet

CHINA

Pictographs

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

TYPE I
Küre

Hesaptaşı Tiplerinden Örnekler

Koni

The spheres are usually nicely spherical, but as they are modelled between the palms of the hands, many examples show a tendency to be somewhat flattish or ovoid and others are faceted.

	Susa	Choqha Mish	Uruk	Jemdet Nasr	Tello	Fara	Habuba Kabira	Habuba	Jebel Aruda
1. Plainspheres	14	4			2	4	3		2
2. With circular impressions		3	1						
3. With notches	2		1		2		5		2
4. With incised pattern	2	1							
5. Pinched							1		
6. 3/4 spheres	2		2						1
7. 1/2 spheres	2		1						
Total: 63	25	3	5		4	4	9		5

	Susa	Choqha Mish	Uruk	Jemdet Nasr	Tello	Fara	Habuba Kabira	Habuba	Jebel Aruda
1. Plain or perforated	43	6	2	4	1	5	1		
2. Large cones	1	2							
3. Funched cones	2		1						
4. One horizontal incision	6						1		
5. All-over incised pattern	6								
6. Special shapes	3								
Total: 84	61	8	3	4	1	5	2		12

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

RESİMSEL İŞARETLER M.Ö. 3100									
YORUM	yıldız	ufuk çizgisinde güneş	dere	arpa başığı	bota baş	çanak	büt+çanak	bacağıın aşığı kısmı	kefenin sarılı vücut
ÇİVİ YAZISI İŞARETI M.Ö. 2400 CIVARI									
ÇİVİ YAZISI İŞARETI M.Ö. 700 CIVARI (işareti 90° döndürülmüş)									
SES DEĞERİ	dingir, an		a	e	gu,	nig., ninda	ku,	du, gin, gob	lu,
ANLAM	tanrı, gök	gün, güneş	sı, tohum, oğul	arpa	öküz	yiyecek, çimcik	ycmek ycmek	yürümek, ayakta durmak	adam

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKISAKLIDIR

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								
18								

Cennet

Yer

Erkek

Kadın

Dağ/yabancı ülke

Kadın köle=kadın+yabancı

Baş: ek işaretli ağız olur

Ağız

Yiyecek

Yiyecek yemek=ağızda yiyecek

Su

İçmek=ağızda su

Ayak=gitmek (veya durmak)

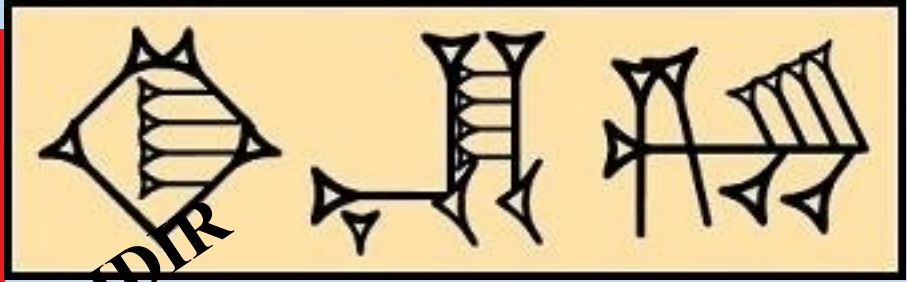
Kuş

Balık

Boğa

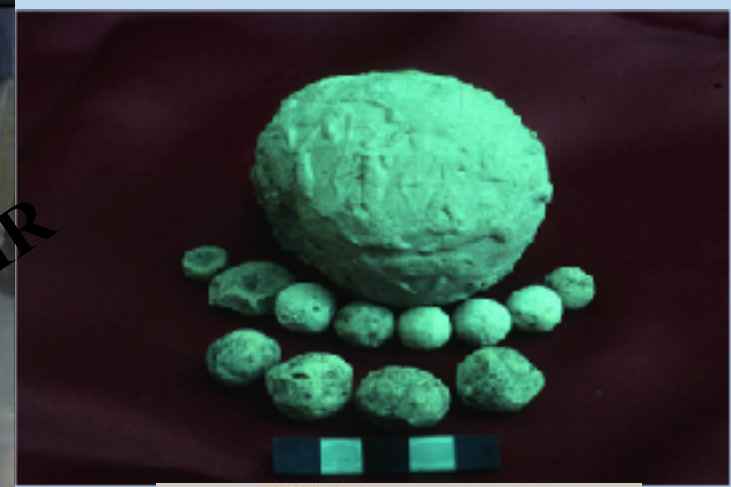
İnek

Tahıl

ki-en-gi (Sümer)

		man
		woman

Kent devletlerine bir geçiş süreci olan Uruk Çağı'nda hızlı ve büyük değişimler görülür: Metalurji alanında ilk kez bronz alaşımlar ve gelişkin döküm aşaması karşımıza çıkar. Bu gelişim aşamasında çömlekçi çarkının kullanılmaya başlaması çanak çömleğin gelişmesinde önem taşır. Hesap taşlarından ilk yazı işaretlerine geçiş yine bu toplumsal ve kültürel gelişim aşamasının ortaya koyduğu yenidir

EĞİTİM AMAÇIYLA KULLANILAN OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

Kiş, kireçtaşı tablet, M.Ö.3000 en eskisi olabilir.

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

● 10 (recorded in the bissexagesimal system)
 Barley product denoted by the amount of barley necessary for its production.
 $\frac{1}{10} = 1/10$
 Calculated amount of barley grows for 10 $\frac{1}{10}$

● 20 (recorded in the bissexagesimal system)
 Barley product
 $\frac{1}{20} = 1/20 = 1/20$
 Calculated amount of barley grows for 20 $\frac{1}{20}$

● 30 (recorded in the bissexagesimal system)
 Barley product
 $\frac{1}{30} = 1/30 = 1/25$
 Calculated amount of barley grows for 30 $\frac{1}{30}$

● 10 (recorded in the bissexagesimal system)
 Barley product denoted by a pictogram with implicit value.
 $\frac{1}{10} = 1/10$
 Amount of barley grows for 10 and 10 $\frac{1}{10}$

● 60 (recorded in the bissexagesimal system)
 Barley product
 $\frac{1}{60} = 1/60 = 1/30$
 Calculated amount of barley grows for 60 $\frac{1}{60}$

Error by the scriber correct would be:

$2 \times 60 = 120$ (recorded in the sexagesimal system)
 Vessel denoting another type of beer
 Calculated amount of barley grows
 Calculated amount of malt

$1,200 + 5 \times 120 = 1,800$ (recorded in the bissexagesimal system)
 Ration bowl denoting the daily barley ration of a worker
 Calculated amount of barley for 1,800 rations

Table is actual size

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

**Kireçtaşı Plaka
EN
(Efendi)
Uruk
Louvre
M.Ö.300
0**

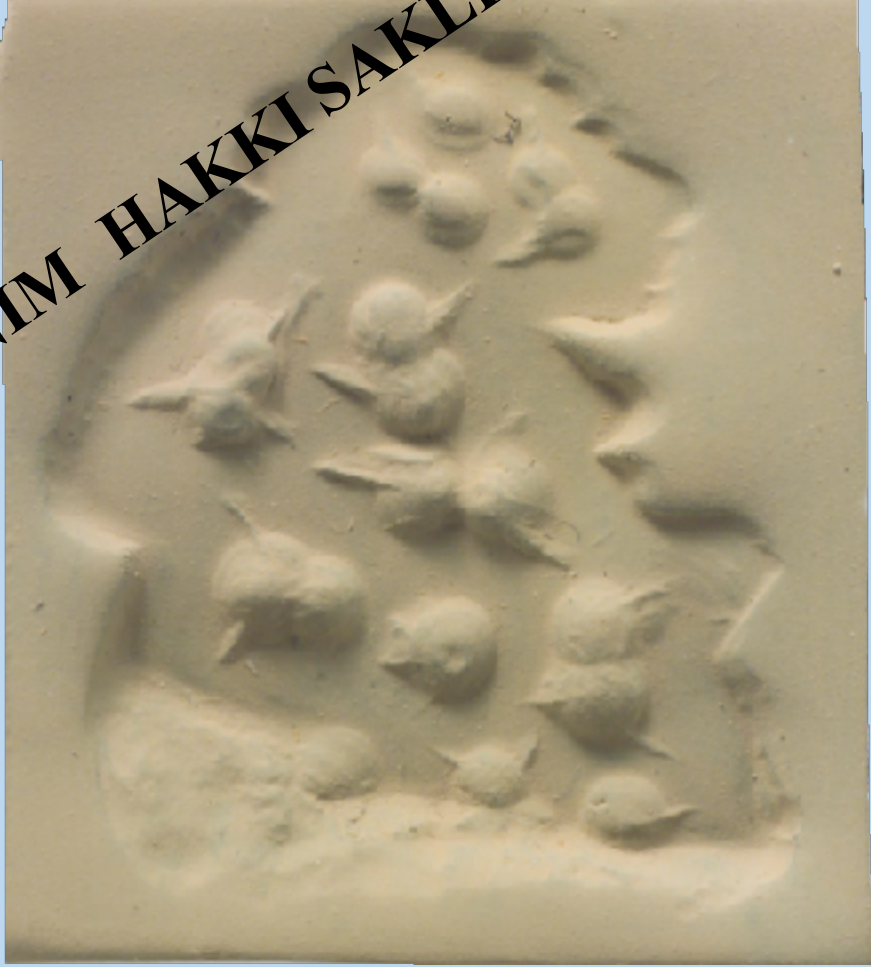

Silindir Mühür
M.Ö.3300-2900
Geç Uruk/Cemdet Nasr
Dağ Kristali
MMA
1985.143

Çalışan Kadınları Tasvir Ediyor. Saçları At Kuyruğu Şeklinde, Hasırlar Üzerinde Oturuyorlar, seramik ve kumaş üretenlerdir. Şematik olarak gösterilmişler. Bu dönemin küçük mühürlerinin tipik özelliğidir. Diğer bir geniş sayıdaki sahne ise Ekonomik aktiviteleri, yiyecek üretimi, ritüel dizileri gösterir. Bunlar Uruk gibi merkezi otoriteli, büyük kentlerin farklı bölümlerini yansıtır. Bu en erken mühürler içinde tokenlar bulunan kil topakların üzerine basılırdı. Daha sonra tabletlere basılmaya başladı, karışık işaretli, figürlü.

EGİTİM AMİÇLİ OLUP KULANIM HAKKI SAKLIDIR

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

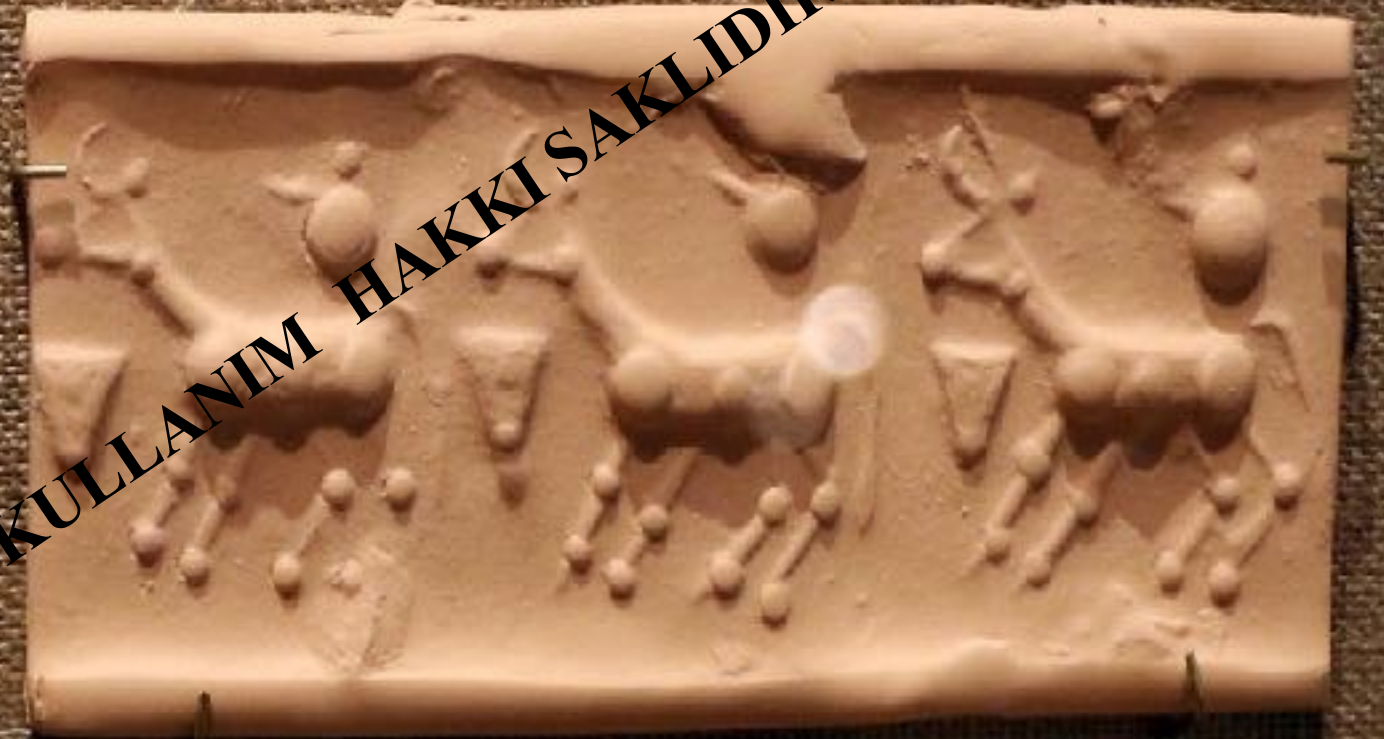
MET

Sadece bu gelişimlerin ışığında Uruk Çağı'nın sosyo-kültürel alanda ve teknolojik açıdan Mezopotamya tarihinde en önemli ve yenilikçi bir dönem olduğunu söyleyebiliriz. Bu sürecin etkileri Anadolu, Suriye, İran ve Körfez'de hissedilmiştir.

Sadece bu gelişimlerin ışığında Uruk Çağı'nın sosyo-kültürel alanda ve teknolojik açıdan Mezopotamya tarihinde en önemli ve yenilikçi bir dönem olduğunu söyleyebiliriz. Bu sürecin etkileri Anadolu, Suriye, İran ve Körfez'de hissedilmiştir.

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

Daha büyüklerinde dini ve mitolojik sahneler, rahip-kral tasvirleri ve sahneleri kaliteli olarak işlenmiştir. Bunlardan az sayıda bulundu. Bunlar farklı kullanımlar için olmalıdır.

75

İmpresos İnanca İlgili Sembol 76

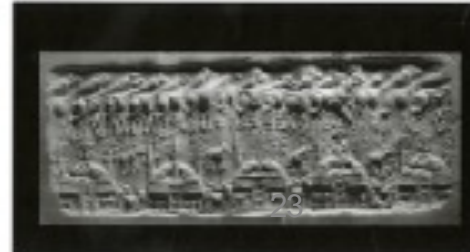
77

İmpresos İnanca İlgili Sembol 78

79

İmpresos İnanca İlgili Sembol 80

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR

SUSA
M.Ö.320
0

BİR TAHİL
HESABINI
GÖSTERİYOR

LOUVRE MÜZESİ
ŞARKESERLERİ
DEPARTMANININ
İZİNİYLE

FAYDALANILAN VE TAVSİYE EDİLEN KAYNAKLAR

Art Of The First Cities

J.Aruz (Ed. By), MET Museum, New York 2003

Mezopotamya ve Eski Yakındođu

M. Roaf, ABUA9, İletişim Yayınları, İstanbul 1996

Antik Kentler

CGates, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2015

Antik Mezopotamya, Var Olmamış Cennet

S. Pollock, Sümer Yayınları, İstanbul 2017

Yakındođu

U. Eco, Alfa-Tarih, İstanbul 2018

Kentlerin Dođuşu

J.-L. Huot, J.-P. Thalmann, D. Valbelle, İmge, Ankara 2000fa

Tarihin Başlangıçları

P.Bordreuil, vd., Alfa-Tarih, İstanbul 2015

Mesopotamia Assyrians, Sumerians, Babylonians, Dictionaries of Civilization

E. Ascalone, University of California, London 2007.

Sümer ve Sümerler

H. Crawford, Arkadaş, Ankara 2015

Mezopotamya Mitolojisi

J. Bottero, S.N. Kramer, Türkiye İş Bankası, İstanbul 2017

Beyond Babylon Art, Trade, Diplomacy in The Second Millennium B.C.

J. Aruz, v.d., Eds., MET Museum, New York 2008

The art Of Mesopotamia

E. Strommerger, Thames and Hudson, London 1964

The Art and Architecture of Ancient Mesopotamia

A. Moortgat, Phaidon, London 1967

“The Role of Metallurgy in Different Types of Early Hierarchical Society in Mesopotamia and Eastern Anatolia”

M. Frangipane, Appropriating Innovations, Chapter 15, Eds. P.w. Stockhammer, vd., s. 171-183

Kronoloji

Problems of absolute chronology in protohistoric Mesopotamia

H. Wright

https://www.persee.fr/doc/paleo_0153-9345_1980_num_6_1_4262

**DERSKONUMUZLA İLGİLİ OLARAK ULAŞABİLECEĞİNİZ BELLİ BAŞLI KAYNAKLAR VERİLMİŞTİR
DERSNOTLARINDA BÜYÜK ÖLÇÜDE BU KAYNAKLARDAN ALINTILAR YAPILMIŞTIR
YENİ KAYNAKLAR VE BİLGİLER DEVAMLILIKLA EKLENMEKTEDİR.**